

Soubor archivních kulturních památek se rozrostl o další archiválie

10.2.2026 - Adam Rözler | Ministerstvo vnitra ČR

Soubor plánů pražských staveb vytvořených studenty Stavovské inženýrské školy a Pohled na území mezi Pískem a Hlubokou nad Vltavou z poloviny 16. století. Ministerstvo vnitra jako gestor archivnictví v Česku prohlásilo další unikátní archiválie za archivní kulturní památky.

Jde o kartografické dokumenty uložené ve sbírce map a plánů Národního archivu v Praze. Jsou to mimořádné dokumenty, které prohlášením za archivní kulturní památky získají nejen punc výjimečnosti, ale také zvýšenou ochranu a speciální zacházení.

Prvním je Soubor plánů pražských staveb vytvořených studenty Stavovské inženýrské školy. Vznikl v roce 1781 v souvislosti s rušením klášterů, špitálů a náboženských bratrstev císařem Josefem II. Soubor plánů, který vznikl ještě před touto velkou změnou, je cenný mj. tím, že zachycuje řadu pražských staveb před změnami, které přineslo jejich nové využití. Plány jsou významným pramenem pro historii vnitřního rozvoje Prahy a její topografie. I ve středoevropském kontextu představují významný pramen pro dějiny architektury, zahradní architektury a urbanismu.

Druhým dokumentem je Pohled na území mezi Pískem a Hlubokou nad Vltavou (1550/1551). Tato panoramatická rukopisná, barevně kolorovaná mapa území mezi Hlubokou a Pískem zobrazuje část panství Hluboká ležící směrem ke královskému městu Písek.

Dochovaný pohledový plán má mimořádnou hodnotu nejen po umělecké stránce, ale také pro topografii a identifikaci vodohospodářských staveb v krajině. Mapa má rovněž nesporný význam pro stavební dějiny hradu a zámku Hluboká nad Vltavou, protože představuje nejstarší pohled na stavbu, ještě před pozdějšími výraznými přestavbami na zámek.

Přehled všech archivních kulturních památek najdete na <https://mv.gov.cz/clanek/kulturni-pamatky.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

Archivní kulturní památky

O prohlášení archiválií za archivní kulturní památky rozhoduje Ministerstvo vnitra na základě návrhu samotných archivů a posouzení odborné komise. Památky podléhají zvláštnímu režimu. Například jejich stav se v archivech kontroluje každý rok, badatelům se půjčují jen studijní kopie, nepůjčují se do zahraničí a vystavovány bývají jen výjimečně.

Adam Rözler
odbor komunikace Ministerstva vnitra
10. 2. 2026

<https://mv.gov.cz/clanek/soubor-archivnich-kulturnich-pamatek-se-rozrostl-o-dalsi-archivalie.aspx>